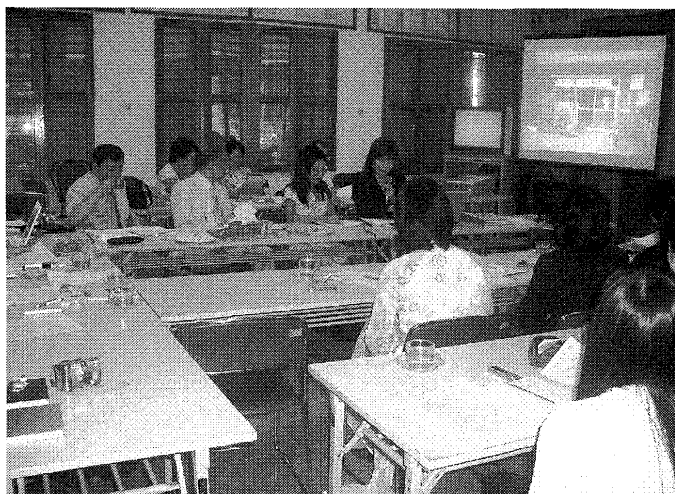

Thực trạng chăm sóc người cao tuổi ở Nhật Bản

ODA FUMI

Trường ĐHNH PLXH-CSSK Osaka

(Giải thích bằng Video)

Ở Nhật Bản có hai loại hình trung tâm phúc lợi dành cho người cao tuổi.

Loại thứ 1: Trung tâm dưỡng lão đặc biệt (Special nursing home for the aged)

Ở đây, việc chăm sóc trong sinh hoạt hằng ngày cho người cao tuổi là cần thiết, trung tâm xây dựng với mục đích tạo ra cuộc sống ổn định cho người cao tuổi trong trường hợp đối tượng có nguyện vọng, hoặc do họ không thể tiếp tục cuộc sống tại nhà. Trung tâm cung cấp chế độ chăm sóc phù hợp với nhu cầu từng người. Đồng thời cũng tiến hành chăm sóc cho người cao tuổi bị lẫn, và còn chăm sóc giúp người cao tuổi thanh thản đón ngày cuối đời.

Trung tâm có loại phòng 4 người, 2 người, và phòng cá nhân. Những năm gần đây có cơ sở mà tất cả phòng đều là phòng cá nhân.

Trung tâm được thiết kế hạn chế tối đa các chướng ngại vật (barrier free), phòng tắm, toilet, hành lang rộng, có cửa kéo, lối đi bằng phẳng để cho người sinh hoạt trên xe lăn cũng có thể di chuyển dễ dàng. Ở đó, có phòng ăn bảo đảm cho mọi người có thể cùng nhau ăn uống vui vẻ, và có phòng sinh hoạt chung để tạo môi trường giống như ở nhà.

Hằng năm trung tâm tổ chức lễ hội, hoạt động văn hóa, vui chơi, giải trí, nấu ăn theo mùa, quan tâm tạo ra môi trường phong phú cho người sống tại trung tâm có thể vui với cuộc sống.

Nhân viên làm việc tại đây, chủ yếu là chuyên viên chăm sóc, ngoài ra còn có y tá, chuyên viên hỗ trợ chăm sóc, chuyên viên dinh dưỡng. Mọi người phối hợp với nhau đảm bảo chăm sóc 24/24 giờ trong suốt 365 ngày cho người già ở trung tâm.

Trung tâm cũng tiếp nhận phục vụ cho các đối tượng chỉ đến ở vài ngày, vài tuần hoặc chỉ trong ngày để hưởng các dịch vụ (day service) như: ăn uống, tắm rửa...

Loại thứ 2: Trung tâm Chăm sóc sức khỏe người cao tuổi (Health services facility for the aged).

Trung tâm chăm sóc sức khỏe người cao tuổi là nơi dành cho người cao tuổi cần được chăm sóc, phục hồi chức năng, trị liệu, khám chữa bệnh và là cơ sở xây dựng với mục đích chăm sóc sinh hoạt hằng ngày cho người cao tuổi.

Người cao tuổi đến chăm sóc ở đây sau thời hạn là 3 tháng, được chăm sóc và phục hồi chức năng thì có thể trở về sinh hoạt tại nhà.

Thiết bị hầu như không khác so với trung tâm dưỡng lão đặc biệt, nhưng trang bị đầy đủ hơn các thiết bị phục hồi chức năng. Trung tâm có bác sĩ, y tá, chuyên viên vật lý trị liệu, chuyên viên tâm lý trị liệu * (OT - Occupational therapist) luôn túc trực. Chuyên viên chăm sóc phối hợp cùng với đội ngũ y bác sĩ để chăm sóc người cao tuổi trong sinh hoạt hàng ngày.

(Xem Video)

(00 : 46)

- Chuyên viên chăm sóc của Trung tâm dưỡng lão đặc biệt chăm sóc cho người cao tuổi 24/24, Quận Ota - Tokyo (東京都大田区).
- Trung tâm dưỡng lão đặc biệt (Tamagawa) là trung tâm có qui mô lớn có khả năng nhận được 240 người.
- Chuyên viên chăm sóc khoảng 70 người, phục vụ chăm sóc 24/24.
- Buổi sáng, hỗ trợ người cao tuổi thức dậy ra khỏi giường.
- Cô Seki Kumiko 28 tuổi - chuyên viên chăm sóc, đã làm ở đây được 5 năm.
- Sáng, cảnh người cao tuổi tập trung tại phòng ăn.
- Trung tâm dưỡng lão đặc biệt là nơi sinh sống của người cao tuổi cần được chăm sóc thường xuyên trong sinh hoạt hàng ngày.
- Cảnh phát khẩu phần, thức ăn được chế biến phù hợp cho từng người cao tuổi để có thể ăn được dễ dàng.
- Cô Seki vừa trò chuyện, vừa cho ăn một cách phù hợp với khả năng của từng người.
- (3 : 54) Mọi nhân viên đều mong muốn chăm sóc cho từng người một.
- Để chăm sóc cẩn trọng với người cao tuổi, Trung tâm có hồ sơ riêng của mỗi người, trong đó ghi chú những thông tin chi tiết của từng cá nhân.
- Nhờ tham khảo những hồ sơ này, có thể suy nghĩ cách chăm sóc cho từng người ở nhiều phương diện .
- Người phụ nữ này hầu như cả ngày nằm trên giường, nhưng khi ăn thì lên xe lăn đến phòng ăn. Cô Seki băn khoăn vì dạo này bà ăn ít hơn, “có lúc không ăn hết phân nửa”
- Cô Seki bàn với nha sĩ - người tư vấn việc ăn uống - đến Trung tâm mỗi tuần một lần. Nha sĩ này đã tiến hành massage. Bởi vì, làm như thế có thể kích thích nhu cầu ăn uống của bà.
- Cử động miệng của bà đã được cải thiện tốt hơn.
- Ngay sau đó, trước khi ăn, cô Seki tiến hành massage thử. Khi massage cơ thể kỹ lưỡng thì miệng đã bắt đầu cử động lại và có thể ăn uống bình thường trở lại.
- Ý kiến của cô Seki: “Tôi vừa muốn phát triển kỹ năng chăm sóc của tôi, vừa muốn được tiếp xúc cẩn trọng với từng người cao tuổi”.
- (8 : 19 ~ 10 : 04 quay nhanh)
- (10 : 04) cần thể lực cho ca trực đêm.
- Hôm nay là ngày trực ca đêm. Cô ấy đi làm lúc 16 : 30. Từ đó trực cho đến sáng.
- Giờ giấc chia ca:
 - 7 : 00~15 : 45
 - 10 : 30~19 : 45
 - 17 : 00~9 : 30 sắp xếp thời gian thay ca để có thể giao ban với nhau.
- Công việc rất khắc nghiệt, giờ giấc không cố định, kể cả ngày thứ bảy và Chủ nhật.

- Ca tối có khi kéo dài 15 tiếng. Ngủ tạm giữa chừng cũng có. Và có khi không được ngủ. Cảnh cô Seki đeo dây đau lưng. Có nhiều nhân viên trong trung tâm bị bệnh đau lưng mãn tính do làm việc quá sức.
- Công việc bắt đầu từ lúc giao ban. Khi giao ban nhân viên trực ca sáng bàn giao cho nhân viên ca chiều những thông tin như: tình trạng sức khỏe và sinh hoạt trong ngày của mỗi người cao tuổi. Chỗ làm việc của cô Seki là tầng 2 nơi có 80 người cao tuổi, ca đêm chỉ có 3 nhân viên trực.
- Khi không có y tá thì cũng phải phát thuốc, cho uống thuốc.
- 18 : 00 Cảnh ăn cơm chiều.
- 19 : 30 Hỗ trợ thay tã lót, thay quần áo. Phòng ở 4 người được ngăn bằng các tấm màng. Khi thay tã, thay đồ phải khép màng lại.
- 23 : 00 Cho đến giờ này tiến hành thay tã được vài lần.
- 21 : 00 Tắt đèn
- Sau đó trực điện thoại để đáp ứng khi có người cao tuổi gọi. Một đêm có trên 10 cuộc.
- Người cao tuổi nói: “tôi thức rồi!”, nhân viên đến thăm và giải thích: “ Cụ ơi, bây giờ mới nửa đêm”
- Sáng 2 : 00 để đề phòng những sự cố xảy ra, nên cứ cách 1 giờ nhân viên phải đi rà khắp các phòng 1 vòng.
- 4 : 00 Đi thay tã tiếp
- 15 : 14
- Bà N 94 tuổi. Trước đây hầu như suốt ngày nằm trên giường, gân dây cơ thể hồi phục, nên có thể ngồi xe lăn nhiều giờ hơn.
- Trong việc chăm sóc hằng ngày, cô Seki nhận thấy bà N ghét tã lót, cô nghĩ khi bà khỏe mạnh hơn thì có thể tự đi vệ sinh trong toilet vào ban ngày.
- Ý kiến cô Seki: “Quả đúng là việc đi vệ sinh ở toilet thì thoải mái hơn, việc ngồi xuống đứng lên cũng là một cách phục hồi chức năng”.
- Khi thay đổi phương châm chăm sóc thì trước hết phải có trao đổi giữa các nhân viên với nhau.
- Đầu tiên, phải nhờ chuyên viên vật lý trị liệu có chuyên môn về phục hồi chức năng xem hiện trạng cơ thể của bà N.
- Đã nửa năm rồi lần đầu tiên bà N tự đứng lên thử để di chuyển từ xe lăn đến giường.
- Vì bà N sợ nên nói “Không được đâu!” khi đó cô Seki đã động viên bà. Cuối cùng bà N ngồi được trên giường một cách an toàn.
- Sau khi luyện tập 30 phút, cô thấy rằng bà N có đủ khả năng ngồi được toilet.
- Ý kiến cô Seki: “Cũng có người suy nghĩ rằng được chúng tôi giúp đỡ thì an toàn hơn, nhưng tôi coi trọng việc người cao tuổi phát huy hết khả năng còn lại của mình. Chính vì thế mới phát hiện được những khả năng khác của người cao tuổi”
- Sau đó trao đổi với gia đình bà N, về việc thay đổi phương châm chăm sóc, và nhận được sự đồng ý của họ.
- Điều quan trọng để thành công trong việc chăm sóc là nhận được sự thống nhất của gia đình. Chúng tôi nhận được sự đồng ý của gia đình thông qua việc trao đổi rõ ràng tình trạng của bà N.
- Cô Seki rủ bà N đi toilet. Ngày hôm nay lần đầu tiên, sau nửa năm tháo tã ra bà N đã ngồi được toilet.

- Ý kiến cô Seki: “Công việc của người chăm sóc thì ngày nào cũng lặp lại giống nhau, nhưng tình trạng của đối tượng thì thay đổi dù chỉ từng chút, từng chút một. Tôi có thể cảm nhận thông qua công việc của mình và sự nồng ấm của con người toát ra từ nét cười hiền hòa của người cao tuổi được chăm sóc.”
- (22:33) Kết thúc

Các bạn đã hình dung được công việc của chuyên viên chăm sóc chưa? Hiện có khoảng 500 nghìn người có bằng cấp chuyên viên chăm sóc. Trong đó khoảng phân nửa trực tiếp làm công việc chăm sóc. Đặc trưng của nghề là có nhiều trường hợp bỏ nghề do điều kiện lao động khắc nghiệt, và đây cũng là bài toán đặt ra để điều chỉnh hoàn cảnh làm việc cho chuyên viên chăm sóc về sau.

Hôm nay tôi đã giới thiệu vắn tắt đến các bạn vai trò của chuyên viên chăm sóc và trung tâm chăm sóc dành cho người cao tuổi Nhật Bản. Xin kết thúc tại đây.